

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»



Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ЕТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Освітня програма «Соціальна робота»

Спеціальність 231 «Соціальна робота»

Галузь знань 23 «Соціальна робота»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” 08. 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Етика соціальної роботи
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	нормативна
Курс/семестр	4/7
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати	Лекції –24 год. Семінарські/практичні заняття – 26/8 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
2. Опис дисципліни	
<p>Мета та цілі курсу сприяти формуванню системи знань з основ етики соціальної роботи, виробляти навички їх реалізації у практичній діяльності, що допоможе надалі студентам вступати у взаємодію із суб'єктами процесу соціалізації; формувати особистісно-моральні та фахово-важливі якості майбутнього фахівця з соціальної роботи; сприяти готовності відповідально, кваліфіковано виконувати свій професійний обов'язок.</p>	
Компетентності	
<p>Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі соціальної роботи в процесі професійної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>	
<p>Загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК-15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p>	
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):</p> <p>СК-1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).</p> <p>СК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.</p> <p>СК-15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.</p> <p>СК-16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.</p> <p>СК-19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.</p>	

Програмні результати навчання:

ПРН-4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

ПРН-17. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

ПРН-20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

ПРН-21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Розвиток професійної етики в історичному контексті	Розуміти основні поняття «етос», «мораль», «моральність». Аналізувати етику як філософську науку. Розкривати сутність етики соціальної роботи і деонтології. Аналізувати ціннісно-смыслову основу морального регулювання поведінки фахівця.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Запитання, реферати
2	Предмет, функції, завдання етики соціальної роботи	Характеризувати предмет етики соціального працівника. Аналізувати функції етики соціальної роботи. Розкривати етичні завдання соціальної роботи.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Запитання, реферати
3	Професійна культура як складова етики соціального працівника	Визначення поняття «культура» та її характеризувати основні види, форми і рівні культури. Аналізувати соціальні функції культури. Розкривати підходи до розгляду поняття «професійна культура». Визначати зміст і структуру професійної культури.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Запитання, реферати
4	Етичні традиції у розвитку та становленні соціальної роботи	Характеризувати «Золоте правило» етики. Аналізувати вплив ранньохристиянської етики та етики доби Середньовіччя на виховання особистості. Характеризувати етичні вчення епохи Відродження та Нового часу. Розкривати етичні погляди на поведінку людини кінця XVII – початку XIX століть.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Запитання, реферати
5	Базові категорії етики соціальної роботи	Розкривати добро і зло – основні категорії етики. Аналізувати суть доброти як риса	Самостійно опрацювати

		моральної поведінки фахівця. Розкривати роль совісті у соціальній роботі.	теоретичний матеріал. Запитання, реферати
6	Ключові аспекти морального вибору в соціальній роботі	Розкривати зміст морального вибору в соціальній роботі. Характеризувати найважливіші етичні концепції морального вчинку у соціальній роботі. Аналізувати типові моделі прийняття рішень соціальної роботи. Розкривати основні цінності соціальної роботи та можливості практичного застосування.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Запитання, реферати
7	Характеристика основних категорій етики соціальних працівників	Виокремлювати спільне та особливе в категоріях етики і професійної етики. Аналізувати сутність професіоналізму як моральної якості особистості. Характеризувати професійні обов'язки соціального працівника. Розкривати основні функції етики соціальної роботи, моральні норми соціального працівника. Моральні правила у професійній діяльності соціального працівника.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Запитання, завдання, реферати
8	Моральна свідомість соціального працівника	Розкривати структуру моральної свідомості. Аналізувати структурні компоненти етики соціальної роботи.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Запитання, реферати
9	Особистість соціального працівника як суб'єкта професійної етики	Аналізувати морально-гуманістичні якості особистості соціального працівника. Розкривати психолого-педагогічні особистісні риси фахівця.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Запитання, реферати
10	Принципи етики соціального працівника	Оперувати класифікацією основних принципів соціальної роботи. Розкривати суть принципів: компетентності, відповідальності, «Насамперед не зашкодь», конфіденційності, колегіальності, співпраці, розкривати їх роль у діяльності соціального працівника.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Запитання, завдання
11	Етичний кодекс у діяльності	Характеризувати етичні кодекси соціального педагога, практичного психолога, медичного працівника.	Самостійно опрацювати

	соціальних працівників	Виявити відмінні та спільні аспекти в діяльності спеціалістів, порівнюючи їх етичні кодекси. Розкривати доцільність регламентації діяльності різних спеціалістів відповідними професійними кодексами. Володіти основними положеннями українського Етичного кодексу соціального працівника та соціального педагога.	теоретичний матеріал. Запитання, реферати
12	Особливості професійного етикету соціального працівника	Характеризувати історичні аспекти становлення етикету як способу регуляції поведінки людини. Аналізувати принципи етикету фахівця з соціальної роботи. Розкривати особливості етикету у різних ситуаціях.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Запитання, завдання, реферати

13	Етичні особливості соціальної взаємодії	Виокремлювати принципи моральних взаємин з клієнтом у вирішенні його проблем. Аналізувати особливості культури поведінки соціального працівника з клієнтом: вітання, представлення, звертання, спілкування. Характеризувати моральні принципи співробітництва з колегами в інтересах своїх клієнтів: взаємна повага, довір'я, чесність, правдивість, рівність.	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал. Запитання, реферати
14	Моральний портрет соціального працівника	Характеризувати гармонійний образ соціального працівника як професіонала.	Написання есе

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Індивідуальне завдання	5
Семінарське/практичне заняття	25
Самостійна робота	10
Контрольна робота	10
Іспит	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Індивідуальне завдання															5			5
Семінарські/практичні заняття	5			5		5				5		5						25
Самостійна робота										5		5						10
Контрольна робота															10			10
Іспит																	50	50
Всього за тиждень	5			5		5				5	5	5	5		5	10	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю. Підсумкову оцінку за семінарські/практичні заняття вираховуються за формулою середнє арифметичне від загальної суми оцінок множиться на коефіцієнт 5. Максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 25 балів.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література: Базова	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Блощинська В. Практикум з етики. Івано-Франківськ : Плай, 2015. 256 с. 2. Бралатан В.П. Професійна етика : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2011. 252 с. 3. Возняк Н. М. Етика : навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 300 с. 4. Вступ до соціальної роботи : [навч. посіб. / за заг. ред. Т. Семигіної та ін.]. К. : Академвидав, 2005. 304 с. 5. Етика ділового спілкування: / за редакцією Т.Б. Гриценко, Т.Д. Іщенко, Т.Ф. Мельничук : навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017 344 с. 6. Зозуляк-Случик Р. В. Етика соціальної роботи : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. 204 с. 7. Зозуляк-Случик Р. В. Формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах : монографія. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. 460 с. 8. Зозуляк-Случик Р. В. Формування професійної етики майбутніх соціальних працівників у освітньому процесі сучасних університетів : метод. реком. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. 104 с. 9. Професійна етика соціального педагога : [навч.-метод. посіб.] / Марченко С. Я., Краснова Н. П., Харченко Л. П.; Науково-дослідний центр проблем соціальної педагогіки та соціальної роботи АПН України та Луганського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка. Луганськ : ДЗ "ЛНУ ім. Т. Шевченка", 2009. 563 с. 	
Допоміжна	

1. Зозуляк-Случик Р. В. Морально-гуманістичні якості фахівців освітньо-соціальної сфери. Психологічна культура вчителя в контексті викликів сучасності : збірник мат. Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, 5-6 квітня 2017 р.). С. 113–115.
2. Зозуляк-Случик Р. В. Деонтологія соціальної роботи як складова професійно-етичної компетенції майбутніх фахівців. Вісник черкаського університету. Серія «Педагогічні науки». 2017. № 3. С. 36–41.
3. Зозуляк-Случик Р. В. Основні моральні категорії соціальної роботи Теоретичні, методичні і практичні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи : тези доповідей II Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної конференції. Івано-Франківськ : НАІР, 2017. С. 10–13.
4. Зозуляк-Случик Р. В. Сучасні підходи до формування професійної етики майбутніх соціальних працівників. Професіє становлення особистості: проблеми і перспективи : тези доп. IX Міжнар. наук.-практ. конференції (м. Хмельницький, 9–10 листопад. 2017) / ред. кол.: Н. Г. Ничкало, М. Є. Скиба, В. О. Радкевич [та ін.]. Хмельницький : ХНУ, 2017. С. 48–50.
5. Зозуляк-Случик Р. В. Етика як філософсько-соціальна складова духовної сфери соціального працівника. International scientific-practical conference Forming of modern educational environment: benefits, risks, implementation mechanisms (September 29, 2017). Tbilisi. 2017. С. 52–55.
6. Зозуляк-Случик Р. В. Компетентнісний підхід у процесі формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в умовах модернізації вищої освіти. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (педагогічні науки). 2017. № 8 (313) листопад. Ч. 1. С. 73–80.
8. Зозуляк-Случик Р. В. Теоретико-методологічний аналіз процесу формування професійної етики майбутніх соціальних працівників у вищих навчальних закладах. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал. 2017. № 9 (73). С. 42–52.
9. Зозуляк-Случик Р. В. Формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах: методичний аспект. Social Work and Education. 2018. Vol 5. № 7. С. 57–66.
10. Зозуляк-Случик Р. В. Цілі та завдання формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». Херсон. 2018. Вип. LXXXII. Т. 3. – С. 137–141.
11. Зозуляк-Случик Р. В. Позитивна мотивація як педагогічна умова формування фахової етики майбутніх соціальних працівників в університетах. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. 2018. Вип. 2 (37), Част. 1, С. 215–222.
12. Зозуляк-Случик Р. В. Діагностика рівнів формування професійно-етичної компетентності майбутніх соціальних працівників. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 3. Бердянськ : БДПУ, 2018. С. 183–193.
13. Зозуляк-Случик Р. В. Педагогічна система сформованості професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах: аналіз експериментальної перевірки. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогіка. 2019. № 2.
14. Зозуляк-Случик Р. В. Модель формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах. Молодь і ринок. 2019. № 6. С. 123–127.
15. Зозуляк-Случик Р. В. Сучасні реалії стану сформованості професійно-етичної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2020. Вип. 1 (46). С. 39–41.
16. Зозуляк-Случик Р. В. Особливості професійно-етичної підготовки майбутніх

- соціальних фахівців соціальної сфери. Освітні обрії. 2020. Т.51. № 2. С. 119-123.
17. Зозуляк-Случик Р. В. Гуманістична спрямованість професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери. Добробут здобувачів освіти та учителів у сучасних умовах освітнього простору та соціуму: матеріали міжвуз. (заочн.) наук.-практ. конфер. 26 лют. 2021р. Хмельницький, 2021. С. 51–55.
18. Зозуляк-Случик Р. В. Формування професійно важливих рис як основа компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. 2021. Вип. 2 (37), Част. 1. С. 73–80.
19. Зозуляк-Случик Р. В. Засадничі положення системи формування професійно-етичної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2021. Вип. 1 (46). С. 153–157
20. Шкіцька І. Основи академічної доброчесності: практикум: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 64 с. <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/31709>.

Інтернет-джерела

1. Декларація принципів толерантності. URL: <http://edu.helsinki.org.ua/files/docs/1272481866>.
2. Етика соціально-педагогічної діяльності: Методичні рекомендації / Автор-упорядник Р. В. Зозуляк. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2007. 40 с. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/193.pdf>
3. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи України: наказ Міністерство України у справах молоді та спорту від 9 вересня 2005 р. URL: <http://ua-info.biz/legal/basent/uasmwngr.htm>.
4. Етичний кодекс соціального педагога. URL: <https://sites.google.com/a/kubg.edu.ua/osoblivosti-socialnopedagogicnoie-dialnosti-v-znz/eticnij-kodeks-socialnogo>
5. Кравченко О.П. Моральні принципи соціально-педагогічної діяльності URL://<https://core.ac.uk/download/pdf/19085477.pdf>.
6. <http://lib.pu.if.ua>. - Сайт наукової бібліотеки Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника.

Адреси бібліотек:

1. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника – Шевченка 57, 1 поверх Гуманітарного корпусу.
2. Бібліотека педагогічного факультету. С. Бандери, 1. 8 поверх.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Зозуляк-Случик Роксоляна Василівна, доктор педагогічних наук, професор, професор
Контактна інформація викладача	+3800508157946 roksoliana.zozuliak@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Неприпустимі плагіат та списування. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення. Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:
--------------------------	---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------

	<ul style="list-style-type: none"> > Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» > Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». > Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». > Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». > Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». > Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.</p> <p>Пропуски практичних занять відпрацьовуються наступним чином: опрацювання теми, а також виконання вправ із теми. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	<p>Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він повинен скласти тести (Тести) і тільки за цієї умови буде допущений до складання екзамену. Обов'язковим є для отримання екзамену відвідування більш 50% занять, написання контрольної роботи та виконання самостійної роботи. Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю</p>

	<p>визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p> <p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до Положення.</p>
<p>Невідповідна поведінка під час занять</p>	<p>На заняттях потрібно бути активними, творчими, не боятися запитувати та відстоювати свою думку. Діяти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf</p>
<p>Додаткові бали</p>	<p>5 балів – сертифікати відповідні освітньому компоненту – включають до балів самостійної роботи. Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf»</p>
<p>Неформальна освіта</p>	<p>Неформальна освіта зараховується згідно - Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf</p> <p>Можливість зарахування. Рекомендовані платформи: https:// prometheus.org.ua/coursera/</p>

Викладач _____ Зозуляк-Случик Р.В.